

Nr 73.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fullmakt att i arbetslöshetsbekämpande syfte igångsätta arbeten, för vilka anslag uppförts å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51 m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 87 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 23 februari 1951, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1951/52, därest arbetsmarknadsläget så påfordrar, inom ramen av ett belopp av 200 miljoner kronor meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag äro uppförda å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51.

Förra årets riksdag lämnade Kungl. Maj:t fullmakt, avseende innevarande budgetår, att, därest arbetsmarknadsläget så påfordrade, inom ramen av ett belopp av 150 miljoner kronor meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag uppförts å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51.

Med skrivelse den 9 februari 1951 har *arbetsmarknadsstyrelsen* framlagt förslag till investeringsreserv för budgetåret 1951/52 och därvid anfört bland annat följande.

I samband med förslagets upprättande verkställda utredningar synas, enligt arbetsmarknadsstyrelsens mening, giva vid handen, att erforderlig beredskap mot arbetslöshet under budgetåret 1951/52 kan erhållas genom en fullmakt för Kungl. Maj:t att inom ramen av ett av riksdagen fastställt belopp, förslagsvis 150 miljoner kronor, meddela beslut om utförande under budgetåret 1951/52 av arbeten, för vilka anslag uppförts å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51. Därest läget på arbetsmarknaden före utgången av budgetåret 1951/52 förvärras, skulle Kungl. Maj:t genom en finansfullmakt för nästa budgetår i anslutning till den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 under nästa budgetår kunna inom finansfullmaktens ram disponera anslag å beredskapsstaten om sammanlagt ca 1 094 miljoner kronor, varav ca 738 miljoner kronor från anslag å driftbudgeten och ca 356 miljoner kronor från anslag å kapitalbudgeten. Förutsättningarna härför har arbetsmarknadsstyrelsen angivit vara *dels* att från reserven avförda företag, som avsetts att finansieras med anslag till kollektivt angivna investeringsändamål, må inom ramen för respektive anslag ersättas med nya företag, *dels* att det å beredskapsstaten upptagna allmänna anslaget till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. må anlitas för utvidgning av arbeten, till vilka särskilda anslag anvisats å riksstat eller å allmän beredskapsstat, *dels ock* att från investeringsreserven för budgetåret 1950/51 överförda företag, vilka avsetts att finansieras genom ett anslag, som är gemensamt för ett antal särskilt angivna företag, få inom anslagets ram utföras för den högre kostnad, som kan ha förorsakats av prisstegringar och nödvändiga ändringar av planerna, samt att ökade kostnader därjämte

få bestridas i vissa fall av anslaget å beredskapsstaten till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. Styrelsen har i detta sammanhang åberopat, att i propositionen nr 126 gjorda uttalanden i de angivna finansieringsfrågorna icke föranlett någon riksdagens erinran.

Beträffande frågan om förtidsplanering av företag ingående i investeringsreserven har arbetsmarknadsstyrelsen framhållit, att de i 1948 års statsverksproposition (bil. 2 s. 10 f) återgivna synpunkterna synas böra vara normerande jämväl under nästa budgetår ävensom uttalanden i statsutskottets utlåtande den 7 november 1950 (nr 194) i anledning av vissa i Kungl. Maj:ts proposition angående allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51 behandlade allmänna principfrågor. Enligt utlåtandet syntes det naturligt, att förtidsplaneringen av företag ingående i investeringsreserven särskilt i rådande läge på arbetsmarknaden bedreves med försiktighet och under hänsynstagande till utsikterna för företagens utförande inom rimlig tid. Styrelsen har vidare erinrat om att i 1951 års statsverksproposition anslag till planering av allmänna arbeten upptagits med endast formella be-
lopp, enär förefintliga reservationer å ifrågakvarande anslag bedömts vara tillräckliga.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Med hänsyn till de begränsade arbetslöshetsrisker som för närvarande anses föreligga torde en betryggande sysselsättningsberedskap kunna upprätthållas utan att ett utformat förslag till allmän beredskapsstat för budgetåret 1951/52 nu underställes riksdagen. Kravet på beredskap synes i stället kunna tillgodoses genom en finansfullmakt av det slag, som under innevarande budgetår står till Kungl. Maj:ts förfogande. Därest utvecklingen på arbetsmarknaden senare skulle giva anledning därtill, bör på grundval av arbetsmarknadsstyrelsens framlagda utredningar om revidering och komplettering av investeringsreserven ett förslag till allmän beredskapsstat upprättas och underställas riksdagen.

Den erforderliga fullmakten synes med hänsyn till förändringarna på pris- och löneområdet lämpligen böra höjas med 50 miljoner kronor till 200 miljoner kronor. Fullmakten bör liksom för innevarande budgetår anknytas till de på allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51 uppförda anslagen.

För den händelse ifrågakvarande fullmakt tages i anspråk bör fortfarande gälla, att grunderna för statsbidrag till kommuner och enskilda vid utförande av arbeten tillhörande investeringsreserven kunna jämkas där så erfordras med hänsyn till de särskilda förhållanden under vilka investeringsverksamheten kan komma att bedrivas.

Mot vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört i fråga om förutsättningarna för att inom den föreslagna finansfullmaktens ram disponera anslagen å beredskapsstaten — vilket ansluter sig till vad som gäller i fråga om innevarande budgetårs fullmakt — har jag ingen erinran.

Vad angår frågan om den fortsatta planeringsverksamhetens bedrivande vill jag understryka statsutskottets i det föregående berörda uttalande, att förtidsplaneringen särskilt i nuvarande läge på arbetsmarknaden bedrivs med försiktighet och under hänsynstagande till utsikterna för företagens utförande inom rimlig tid. Med utgångspunkt från dessa riktlinjer bör det fortsatta planeringsarbetets bedrivande i huvudsak kunna äga rum inom ramen för vederbörande myndighets ordinarie verksamhet. Några särskilda kostnader för planeringsarbetet — utöver dem som bestridas från myndighetens egna anslag — skulle alltså i allmänhet icke behöva uppkomma. Jag

vill erinra om att anslagen till planering av allmänna arbeten i statsverkspropositionen föreslagits skola uppföras endast med formella belopp med hänsyn till å anslagen förefintliga reservationer. Vid utgången av nästa budgetår kvarstående behållningar å nämnda anslag böra i enlighet med vad jag anfört indragas till budgetutjämningsfonden.

- Utskottet* tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1951/52, därest arbetsmarknadsläget så påfordrar, inom ramen av ett belopp av 200 miljoner kronor meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag äro uppförda å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51.

Stockholm den 10 april 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 70.
